

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปุริสธรรม 7
ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี*
High-Performance School Administration Model based on
Sappurisdhamma of the Administrators of Schools
Affiliated with Pattaya City, Chonburi Province

ภัทรวดี เข้มแข็ง, ระวีง เรืองสังข์ และลำพอง กลมกุล

Phattharawadee Khemkheang, Rawing Ruangsanka and Lampong Klomkul

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: phattharawadee.khem@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี 2) พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และ 3) ประเมินรูปแบบ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี มี 3 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการศึกษา ผู้บริหาร พนักงานครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 260 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติคือค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ใช้เอกสารการสนทนากลุ่ม คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบ โดยใช้แบบประเมินกับผู้บริหาร พนักงานครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี จำนวน 260 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติคือค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

*ได้รับบทความ: 19 เมษายน 2567; แก้ไขบทความ: 10 ธันวาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 27 ธันวาคม 2567

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ได้แก่ ด้านการมีวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.29$) ด้านการสร้างองค์กรเครือข่าย ($\bar{X} = 4.28$) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.28$) ด้านการมีหลักการบริหารที่ดีและถูกต้อง ($\bar{X} = 4.24$) และด้านการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ
 2. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการพัฒนา และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ
 3. การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.47$) ความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.43$) ความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.42$) และความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.38$) ตามลำดับ
- คำสำคัญ:** การบริหารสถานศึกษา; สมรรถนะสูง; หลักสัปปุริสธรรม

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the management conditions of high-performance school administration in schools affiliated with Pattaya City, Chonburi Province; 2) to develop a high-performance school administration model based on Sappurisdhamma for the administration of schools affiliated with Pattaya City, Chonburi Province; and 3) to evaluate the model. Mixed methods research was used with three steps: 1) Study the management conditions using questionnaires with 260 educators, administrators, teaching staff, and the Basic Education Commission of schools under Pattaya City, Chonburi Province. Data were analyzed using statistics, mean, and standard deviation. Step 2: Develop the model by interviewing 10 key informants using a semi-structured interview form, and conducting a group discussion with 10 experts using question guidelines in the group discussion. Key informants and experts were selected through specific methods. Data were analyzed using content analysis. Step 3: Evaluate the model using the evaluation form with 260 administrators, teachers, and members of the Basic Education Commission of schools under Pattaya City, Chonburi Province. Data were analyzed using statistics, mean, and standard deviation.

The results revealed that:

1. The results revealed that the conditions of high-performance school administration in schools affiliated with Pattaya City, Chonburi Province were at a high level ($\bar{X} = 4.26$). This included the aspect of corporate culture ($\bar{X} = 4.29$), the aspect of network organization ($\bar{X} = 4.28$), the aspect of strategy management ($\bar{X} = 4.28$), the aspect of good governance ($\bar{X} = 4.24$), and the aspect of information technology ($\bar{X} = 4.22$), respectively.

2. A high-performance school administration model based on Sappurisdhamma for the administrators of schools affiliated with Pattaya City, Chonburi Province was developed, which included: 1) principles, 2) objectives, 3) development processes, and 4) conditions for success.

3. Evaluate the model all over at a high level included useful ($\bar{X} = 4.47$), correct ($\bar{X} = 4.43$), appropriate ($\bar{X} = 4.42$), and possible ($\bar{X} = 4.38$) respectively.

Keywords: School Administration; High-Performance; Sappurisdhamma

1. บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะสร้างทรัพยากรมนุษย์ของชาติให้มีคุณภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ความสำคัญของการศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของเราที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตท่ามกลางกระแสการพัฒนาตามโลกาภิวัตน์ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สามารถจัดการตนเอง เป็นไปตามหลักแห่งการปกครองตนเอง มีความโปร่งใส และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ในมาตรา 250 บัญญัติว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) และในหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 257จ. ด้านการศึกษา (4) ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนทุกระดับและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวโดยให้สอดคล้องกับทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

องค์กรสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO) หมายถึง องค์กรที่มีการออกแบบกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรปรับตัวได้ง่าย มีความยืดหยุ่นสูงทันต่อการเปลี่ยนแปลง

การออกแบบองค์กรมีลำดับขั้นน้อย และให้ความสำคัญกับทีมงาน ใช้ระบบการทำงานเป็นทีมการตัดสินใจโดยทีม สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทีม เน้นการแก้ไขปัญหาที่กระบวนการ ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้พนักงานต้องมีการพัฒนาความรู้ในการทำงานของตนอยู่เสมอ (Miller, 2009) มีการส่งเสริมกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรสร้างวัฒนธรรมองค์กร และพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลภายในองค์กรด้วย (Holbeche, 2005) ในยุคของโลกปัจจุบันที่มีการแข่งขันเพิ่มขึ้น เทคโนโลยีใหม่ๆ การเปลี่ยนแปลงทางประชากร และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเผชิญกับการตอบสนองต่อแรงกดดันเช่นนี้ มีความจำเป็นเร่งด่วนที่องค์กรจะต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด องค์กรที่มีสมรรถนะสูงในการทำงาน (High Performance Organization: HPO) เป็นองค์กรที่ถูกออกแบบขึ้นเพื่อนำเอาสิ่งที่ดีที่สุดของบุคลากร ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนศักยภาพขององค์กรในการรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ที่สูงอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ 1) ความเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคลากร (Employee Involvement) เป็นการมอบหมายการตัดสินใจให้กับบุคลากรในทุกระดับ มีการสื่อสารกันเพื่อหาวิธีการปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 2) ทีมงานบริหารตนเอง (Self-Direction Work Teams) เป็นทีมงานที่ได้รับการมอบอำนาจให้ตัดสินใจในการวางแผน (Planning) การปฏิบัติงาน (Doing) และการประเมินผล (Evaluating) การปฏิบัติงานของตน เรียกว่าทีมงานบริหารตนเอง (Self-Directing Work Teams) บางครั้งอาจเรียกว่า Self-Managed Teams 3) เทคโนโลยีการผลิตแบบประสมประสาน (Integrated Production Technologies) องค์กรจะมุ่งเน้นที่ความยืดหยุ่นในการผลิต การให้บริการ การออกแบบงาน และระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยมุ่งที่การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการทำงาน 4) การเรียนรู้ขององค์กร (Organizational Learning) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศระหว่างหน้าที่ต่างๆ เพื่อที่จะปรับปรุงความสามารถและใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ตามความต้องการ 5) การบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management) เป็นกระบวนการบริหารองค์กรทั้งหมด เพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพขององค์กร (Schermerhorn, Hunt, & Osborn, 2003) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2556) ได้เห็นความสำคัญ และตระหนักถึงการเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง โดยให้นำแนวคิดนี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับการทำงาน และการบริหารงานของหน่วยงานราชการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พัฒนาให้ก้าวไปสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง และได้ตั้งเป้าไว้อย่างชัดเจนที่จะผลักดันองค์กรให้หน่วยงานของรัฐเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงและเกิดความยั่งยืนในการทำงานในระยะยาว รวมถึงการบริหารสถานศึกษาของภาครัฐ

สถานศึกษาในสังกัดเมืองพัทยา ได้จัดการศึกษาโดยมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงยึดแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีความมุ่งมั่นที่จะบริหารจัดการศึกษาของเมืองพัทยาให้พัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง โดยผลงานจัดการด้านการศึกษาต้องเป็นที่ยอมรับ สามารถวัดได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ซึ่งในปี 2562 ผลการทดสอบของระดับชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 6 เฉลี่ย 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า มีผลคะแนนระดับประเทศเท่ากับ 37.99 คะแนน ระดับสังกัดเมืองพัทยาเท่ากับ 35.28 คะแนน ต่ำกว่าระดับประเทศ 2.71 เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2561 พบว่า ทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีคะแนนลดลง (สำนักงานศึกษาเมืองพัทยา, 2563) ซึ่งให้เห็นว่าผลการจัดการศึกษายังไม่บรรลุตามเป้าประสงค์ที่ต้องการพัฒนาเมืองพัทยาไปสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

จากเหตุผลดังกล่าว เพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของเมืองพัทยาให้พัฒนาไปสู่เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง ปรับแต่งในส่วนต่างๆ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูง ของโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม 7 อันเป็นธรรมอันประเสริฐเป็นทรัพย์สินสมบัติของสัตว์บุรุษ คำว่า สัตว์บุรุษ ก็คือคนปราชญ์ผู้มีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญา่องไวรู้เท่าทันเหตุการณ์ทั้งในปัจจุบันเกิดขึ้นเมื่ออะไรเกิดขึ้นก็จะเข้าใจ และเมื่ออะไรเปลี่ยนแปลงก็มีวิธีแก้ไขด้วยสติปัญญาความเฉลียวฉลาดนั่นเอง พระพุทธองค์ตรัสสอนไว้ว่า สัปปริสธรรมอันเป็นสมบัติของสัตว์บุรุษผู้เป็นนักปราชญ์ผู้มีสติปัญญาดี (พระเปลี่ยน ปญญาปทีโป, 2552) ซึ่งประกอบด้วย ธัมมัญญตา คือ ความรู้หลักธรรมหรือรู้จักเหตุ อุตถัญญตา คือ รู้ความมุ่งหมายรู้จักผล อุตตัญญตา คือ ความรู้จักตัวตนที่แท้จริง มัตตัญญตา คือ รู้จักประมาณ กาลัญญตา คือ ความรู้จักการรู้เวลาที่เหมาะสม ปริสัจญตา คือ รู้จักชุมชนและรู้จักที่ประชุม และบุคคลัญญตา คือ รู้จักเลือกคบหาบุคคล (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) และมีปรากฏในงานวิจัยของนันทวรรณ อีสรานุวัฒน์ชัย (2550) ที่กล่าวว่า หลักสัปปริสธรรม 7 สามารถนำไปประยุกต์ในสถานศึกษา เนื่องจากเป็นหลักธรรมที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติครบในการเป็นผู้บริหารที่ดี สมบูรณ์แบบทั้งด้านคุณภาพทางจิตใจและด้านคุณภาพทางความสามารถ ซึ่งรูปแบบที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้สามารถนำไปใช้พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถของสถานศึกษาให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน มีความสามารถที่จะรับและเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและในทุกสถานการณ์ รวมถึงมีศักยภาพความพร้อมในการแข่งขันต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหาร

โรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักการศึกษา ผู้บริหาร พนักงานครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งหมด จำนวน 796 คน โดยใช้วิธีการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) กำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัยคือ แบบสอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูง มี 2 ตอน 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานะ สังกัดโรงเรียน ระดับการศึกษา อายุ และ 2) คำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ลักษณะแปดค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยคำถาม 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารเชิงกลยุทธ์ การมีหลักการบริหารที่ดีและถูกต้อง การสร้างองค์กรเครือข่าย การมีวัฒนธรรมองค์กร และการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยใช้สูตรในการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า IOC รายข้อคำถามแต่ละข้อคะแนนคือ 0.50-1.00 คะแนน และรายฉบับที่ 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.987 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างแบบฟอร์มออนไลน์ (Google Forms) ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามผ่านโปรแกรมประยุกต์ (Application line) เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยบันทึกคำตอบในแต่ละข้อเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติคือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษามีวิทยฐานะเชี่ยวชาญและจบการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สถานศึกษามีผลการสอนออนไลน์ผ่านระดับประเทศ 3 กลุ่มสาระขึ้นไป (2) ผู้บริหารเมืองพัทยาที่เป็นกรรมการการศึกษา

ประสบการณ์ด้านบริหารการศึกษา (3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดำรงตำแหน่ง 2 สมัยขึ้นไป และกลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ (1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสบการณ์บริหารสถานศึกษา 20 ปีขึ้นไป (2) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก (3) มีความเชี่ยวชาญในการประยุกต์ใช้หลักธรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็น 2 แบบ คือ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1 ที่มีน้ำหนัก 3 ลำดับแรก มาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับแนวทางและความเหมาะสมในการนำสภาพการบริหารสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไปใช้ และส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อการนำสภาพการบริหารสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ไปใช้กับโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี 2) เอกสารการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการกำหนดประเด็นคำถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกเป็น 1) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำหนังสือแจ้งและกำหนดวันเวลาสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง ใช้การจดบันทึก ภาพนิ่ง และเครื่องบันทึกเสียง และสร้างเป็นรูปแบบ (ฉบับร่าง) 2) การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยทำหนังสือแจ้งและกำหนดวันเวลาสถานที่ในการดำเนินการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง ใช้การจดบันทึก ภาพนิ่ง และเครื่องบันทึกเสียง เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบ (ฉบับร่าง) ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำได้เป็นรูปแบบ (ฉบับสมบูรณ์) การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 1) การสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสรุปประเด็น เพื่อนำมาสร้างเป็นรูปแบบ (ฉบับร่าง) 2) การสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสรุปประเด็นความคิดเห็น ทำการแก้ไขและปรับปรุงเป็นรูปแบบฯ (ฉบับสมบูรณ์)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ประชากรที่ใช้ในการประเมินรูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารพนักงานครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี จำนวน 823 คน โดยการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัย คือแบบประเมิน เป็นแบบประเมินตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง (McMillan, & Schumacher, 2001) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างแบบฟอร์มออนไลน์ (Google Forms) ใช้วิธีการส่งแบบประเมินพร้อมรูปแบบ (ฉบับสมบูรณ์) ผ่านโปรแกรมประยุกต์ (Application line) เมื่อได้รับแบบประเมินกลับคืน ผู้วิจัยบันทึกหาคำตอบในแต่ละข้อเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี สรุปผลดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีในภาพรวม

องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การบริหารเชิงกลยุทธ์	4.28	0.75	มาก	3
2. การหลักการบริหารที่ดีและถูกต้อง	4.24	0.74	มาก	4
3. การสร้างองค์กรเครือข่าย	4.28	0.69	มาก	2
4. การมีวัฒนธรรมองค์กร	4.29	0.68	มาก	1
5. การมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.22	0.75	มาก	5
รวม	4.26	0.78	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหาร พนักงานครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดเมืองพัทยา มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย อันดับที่ 1 คือการมีวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.68) อันดับที่ 2 การสร้างองค์กรเครือข่าย ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.69) อันดับที่ 3 การบริหารเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.75) อันดับที่ 4 การมีหลักการบริหารที่ดีและถูกต้อง ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.74) และอันดับที่ 5 การมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการพัฒนา และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ

2.1 หลักการ คือ การบริหารสถานศึกษาไปสู่องค์กรสมรรถนะสูง โดยการบริหารจัดการที่มีแผนการรองรับกับการเผชิญกับสภาวะต่างๆ อย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์และมุมมองที่สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถนำไปเป็นแนวทางกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเมืองพัทยาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ โดยบูรณาการตามหลักสัปปริสธรรม 7

2.2 วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูง บูรณาการตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา 2) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการในสถานศึกษาและคุณภาพของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น 3) เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการให้มากขึ้น มีการให้บริการที่ดีแก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาการศึกษาของเมืองพัทยา

2.3 กระบวนการพัฒนา บูรณาตามหลักสัปปริสธรรม 7 ประกอบด้วย 1) ฉัมมัญญตา รู้หลัก หรือรู้จักเหตุ 2) อตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล 3) อตตัญญตา รู้จักตน 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา รู้จักกาลเวลา 6) ปริสสัญญตา รู้จักชุมชนสังคม 7) ปุคคัลญตา รู้จักบุคคล โดยมีแนวทางดังนี้ (1) แนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีการกำหนดหลักการ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพื่อให้องค์กรนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ มีการมุ่งเน้นยุทธศาสตร์ และจัดแนวทางพัฒนางานไปในทิศทางเดียวกันใช้องค์ความรู้ประกอบกับเหตุผลในการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษา (2) แนวทางหลักการบริหารที่ดีและถูกต้อง มีการวางแผนแนวทางการบริหารงานแบบเชิงรุกสู่การปฏิบัติตามหลักนิติธรรมมีการวางระบบการควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยงที่มุ่งใช้ประโยชน์จากสมรรถนะหลักเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ (3) แนวทางการสร้างองค์กรเครือข่าย สร้างองค์กรให้มีโครงสร้างบริหารงานที่ชัดเจน ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อมภายในภายนอก นำไปสู่การเป็นองค์กรเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้การสร้างและสะสมองค์ความรู้ใหม่ (4) แนวทางการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจร่วมกันในสิ่งที่สถานศึกษาคาดหวังมีการสร้างทีมด้วยค่านิยมร่วมกันของบุคลากรทั้งในและนอกองค์กรรู้จักวัฒนธรรมองค์กรและสร้างอัตลักษณ์ที่ใช้ร่วมกันและความรู้สึกที่เป็นหนึ่งเดียวของชุมชนการสร้างค่านิยมความผูกพันในองค์กร เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการทำงานที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ (5) แนวทางการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พัฒนาระบบสารสนเทศและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบูรณาการการใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษาเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสถานศึกษามีนวัตกรรมและแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

2.4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วยขนาดของสถานศึกษาและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โดยคน เครื่องมือและกระบวนการ จะต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมกับบริบทและเป้าหมาย ซึ่งมีปัจจัยเงื่อนไขที่คอยสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จคือ “เปลี่ยนร่วมกันและต่อเนื่อง”

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.47$) ความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.43$) ความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.42$) และความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.38$) ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยพบประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้บริหาร พนักงานครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดเมืองพัทยา มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การมีวัฒนธรรมองค์กร การสร้างองค์กร เครือข่าย การบริหารเชิงกลยุทธ์ การมีหลักการบริหารที่ดีและถูกต้อง และการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา มีการบริหารโรงเรียนตาม วัฒนธรรมองค์กรอย่างเข้มแข็ง เนื่องจากนโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นเมืองพัทยาเป็นการบริหารในรูปแบบพิเศษ มีข้อบัญญัติในการบริหารเป็นของตนเอง การจัดเก็บรายได้นำมาพัฒนาท้องถิ่นเมืองพัทยา ได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงมีวัฒนธรรมองค์กรในการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี และหลักของการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงมีผลการประเมินสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรสมรรถนะสูงหรือองค์กรแห่งความเป็นเลิศว่าเป็นองค์กรที่มีระบบการทำงานและเป็นงาน ที่มีประสิทธิภาพมีวิถีปฏิบัติของการมุ่งสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศโดยมีคุณลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไป

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีเป็นการพัฒนารูปแบบโดย นำผลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และผล การสัมภาษณ์ มาสร้างเป็นรูปแบบฯ (ฉบับร่าง) จากนั้นจัดสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสม ได้เป็นรูปแบบฯ (ฉบับสมบูรณ์) ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ

พัฒนา และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ

2.1 หลักการ เป็นการบริหารสถานศึกษาไปสู่องค์กรสมรรถนะสูง โดยการบริหารจัดการที่มีแผนการรองรับกับการเผชิญกับสภาวะต่างๆ อย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์ และมุมมองที่สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการมีหลักการบริหารที่ดีและถูกต้อง ด้านการสร้างองค์กรเครือข่าย ด้านการมีวัฒนธรรมองค์กร และด้านการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถนำไปเป็นแนวทางกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยบูรณาการตามหลักสัปปริสรธรรม 7 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารสถานศึกษาไปสู่องค์กรสมรรถนะสูง เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แบบองค์รวม โดยสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญของผู้เรียนที่จะเติบโตเป็นกำลังของประเทศชาติ สอดคล้องกับ Schemerhorn, Hunt, & Osborn (2003) ที่กล่าวว่าองค์กรที่มีสมรรถนะสูงในการทำงาน (High Performance Organization: HPO) เป็นองค์กรที่ถูกออกแบบขึ้น เพื่อนำเอาสิ่งที่ดีที่สุดของบุคลากร ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนศักยภาพขององค์กรในการรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ที่สูงอย่างยั่งยืน มีองค์ประกอบ คือ 1) ความเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคลากร เป็นการมอบหมายการตัดสินใจให้กับบุคลากรในทุกระดับ มีการสื่อสารกันเพื่อหาวิธีการปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 2) ทีมงานบริหารตนเอง เป็นทีมงานที่ได้รับการมอบอำนาจให้ตัดสินใจในการวางแผน การปฏิบัติงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานของตน 3) เทคโนโลยีการผลิตแบบประสมประสาน มุ่งเน้นที่ความยืดหยุ่นในการผลิต การให้บริการ การออกแบบงาน และระบบข้อมูลสารสนเทศ ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการทำงาน 4) การเรียนรู้ขององค์กร มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศระหว่างหน้าที่ต่างๆ เพื่อที่จะปรับปรุงความสามารถและใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ตามความต้องการ 5) การบริหารคุณภาพโดยรวม เป็นกระบวนการบริหารองค์กรทั้งหมดเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพขององค์กร

2.2 วัตถุประสงค์ เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูง บูรณาการตามหลักสัปปริสรธรรม 7 ยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการในสถานศึกษาและคุณภาพของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงบูรณาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นการพัฒนาความรู้และปัญญาไปพร้อมกัน สร้างมาตรฐานการทำงานที่เป็นเลิศบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพตรงต่อเวลา และมีคุณภาพผลงานที่ดีเยี่ยมเป็นที่ยอมรับองค์กรสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO) เป็นองค์กรที่มีการออกแบบกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ยืดหยุ่น ลำดับขั้นน้อย ใช้ระบบการทำงานเป็นทีม เน้นการแก้ไขปัญหาที่กระบวนการ ทำให้เกิดความรู้สึกรถึงความรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้พนักงานต้องมีการพัฒนาความรู้ในการทำงานของตนอยู่เสมอ และสอดคล้องกับพระเปลี่ยน ปญญาปทีโป (2552) ที่กล่าวว่า หลักสัปปริสรธรรม

7 คือ ธรรมอันประเสริฐเป็นทรัพย์สินสมบัติของสัตบุรุษ คำว่าสัตบุรุษ ก็คือนักปราชญ์ผู้มีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาพอจะรู้เท่าทันเหตุการณ์ทั้งในปัจจุบันเกิดขึ้น เมื่ออะไรเกิดขึ้นก็จะเข้าใจ และเมื่ออะไรเปลี่ยนแปลงก็มีวิธีแก้ไขด้วยสติปัญญาความเฉลียวฉลาด

2.3 กระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย 1) แนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) แนวทางหลักการบริหารที่ดีและถูกต้อง 3) แนวทางการสร้างองค์กรเครือข่าย 4) แนวทางการสร้างวัฒนธรรมองค์กร 5) แนวทางการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นำมาบูรณาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สอดคล้องการวิจัยของนันทวรรณ อิศรานุวัฒน์ชัย (2550) ที่ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมสัปปุริสธรรม 7 มีส่วนให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีความเหมาะสมกับความเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร 2) การวางนโยบายควบคุมสั่งการงานต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย 3) มุ่งพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพ 4) รู้ความหมาย และความมุ่งหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติ 5) เข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำ 6) รู้ว่าผลที่เกิดจากเหตุ 7) มีความสามารถในการสื่อสารและมีมนุษยสัมพันธ์ 8) มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ถูกต้องตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม 9) รู้กาลเวลาในการประกอบกิจการที่ทำงาน 10) สามารถบริหารเวลาได้เหมาะสม 11) วางแผนกำหนดเป้าหมาย 12) ตรวจสอบและประเมินผล 13) รู้กาลอันควรประพฤติปฏิบัติในที่ชุมชน 14) มีความรอบรู้ในสถานการณ์โลกอย่างดี 15) รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคลเป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสารประสานงานทุกอย่างในองค์กร 16) มอบหมายภาระงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอให้ทำงานเป็นทีม

2.4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย ขนาดของสถานศึกษา และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โดยคน เครื่องมือ และกระบวนการ จะต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมกับบริบทและเป้าหมาย ซึ่งมีปัจจัยเงื่อนไขที่คอยสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จคือ “เปลี่ยนร่วมกัน และต่อเนื่อง” สอดคล้องกับงานวิจัยของพิเชฐ โพธิ์ภักดี (2553) ที่ผลการวิจัยพบว่า การนำสู่การปฏิบัติและเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ จุดเด่นของรูปแบบที่ 1 โรงเรียนจะมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ภายใต้กฎระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีรัตน์ อริเดช และพูนชัย ยาวีราข (2557, หน้า 31-37) ที่ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ประกอบด้วย เงื่อนไขและปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ การเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและเทคโนโลยี ซึ่งมีผลกระทบโดยอ้อมต่อทุกๆ องค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพ ส่วนเงื่อนไขและปัจจัยความสำเร็จจากปัจจัยภายใน ได้แก่ กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบ บุคลากร ทักษะ รูปแบบ ค่านิยมร่วม

ความตระหนักเรื่องคุณภาพ และการมีส่วนร่วม มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพแต่ละองค์ประกอบซึ่งมีรายละเอียดแตกต่างกัน

3. การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัยที่ ประกอบด้วย 1) ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบประเมินกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน ตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน สอดคล้องกับการวิจัยของสมาพร ลีภัยรัตน์ (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา ที่ผ่านกระบวนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาแนวคิด หลักการจากทฤษฎีของนักวิชาการ ทำให้รูปแบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการบริหารคุณภาพของโรงเรียน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาศภาพการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีพบด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาระบบสารสนเทศและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบูรณาการการใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษาพัฒนาบุคลากรในเรื่องของการใช้เทคโนโลยี และกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาให้เป็นสถานศึกษาสมรรถนะสูงต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักพุทธธรรมข้ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

องค์ความรู้ที่ได้รับ คือ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสมรรถนะสูงตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการพัฒนา และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ เป็นการบริหารสถานศึกษาไปสู่องค์กรสมรรถนะสูง 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) การมีหลักการบริหารที่ดีและถูกต้อง 3) การสร้างองค์กรเครือข่าย 4) การมีวัฒนธรรมองค์กร 5) การมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นำมาบูรณาการกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ประกอบด้วย 1) อัมมัญญา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ 2) อัตถัญญา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล 3) อิตถัญญา รู้จักตน 4) มัตถัญญา รู้จักประมาณ 5) กาลัญญา รู้จักกาลเวลา 6) ปริสสัญญา รู้จักชุมชน สังคม 7) ปุคคลัญญา รู้จักบุคคลซึ่งหลักธรรม แสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- นันทวรรณ อิศรานุวัฒน์ชัย. (2550). *ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์: ศึกษาจากหลักพุทธธรรม*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเปลี่ยน ปณญาปทีโป. (2552). *สัปปริสธรรม 7 อย่าง*. กรุงเทพฯ: สุภา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). *สู่การศึกษาแนวพุทธ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พิเชษฐ์ โพธิ์ภักดี. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา. (2563). *บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562*. (เอกสารประกอบการประชุม). ชลบุรี: เมืองพัทยา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2556). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556-พ.ศ. 2561)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).
- สุธีรัตน์ อริเดช และพูนชัย ยาวิราช. (2557). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ*. *วารสารราชพฤกษ์*, 12(2), 31-37.
- Holbeche, L. (2005). *The high-performance organization: Creating dynamic stability and sustainable success*. Oxford, UK: Elsevier/Butterworth-Heinemann.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2001). *Research in Education*. (5th ed.). New York: Addison Wesley Longman, Inc.
- Mille, L. M. (2009). *The High-performance Organization an Assessment of Virtues and Values Prepared for European*. Retrieved from <http://www.opdc.go.th/oldweb/thai/High-performance/HPO>
- Schmerhorn, J. R., Hunt, J. G., & Osborn, R. N. (2003). *Organizational behavior*. (8th ed.). USA: John Wiley & Sons, Inc.

